

הנוראים, ימים שקונים יראת ד', זוכים ישראל "לנועם יראתך", ואדרבה מתפללים על זה, ובכן חן פחדך, וייראוך כל המעשים וכו'. ר"ה הוא יומא אריכתא - יום שכולו ארוך מפני שבו מתעורר הענין שאדם הראשון וכל ישראל נמצאים במתיקות הגן עדן. ותיכף אחר ר"ה כתיב ויגרש את האדם מן הגן עדן, ולכן למחרת ר"ה הוא צום גדלי' משא"כ בכל שאר מועדים הוא שמחת אסרו חג. אבל כשחל שבת אחר ר"ה, השבת מבקש מהשי"ת שלא יגרש מן הג'ע, כמו שביקש השבת על אדה"ר. ולכן חיבה יתירה נודעת לשבת אחר ר"ה, שנמשך הגן עדן לתוך השבת, ומתערב בו טעם ג'ע של ר"ה. ולכן ילפינן עירוב תבשילין דוקא משבת אחר ר"ה כדאיתא בריש פרק יו"ט, שילפינן זה מהפסוק ושלחו מנות לאין נכון לו, ומשם תקנת עירוב תבשילין. ומאותו תבשיל שבשלו לר"ה, מזה אוכלין שבת. ומזמרים ביתר עזו, משוך נועם יראתך.

ידוע שיש ששים רבוא אותיות לתורה נגד ש"ר נשמות ישראל. וכבר דרשו דורשי רשומות, ישראל, ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה. ישראל, יש ששים רבוא נשמות. וכל אחד מישראל אחוז באות אחת מהתורה, בפרשה ובאות השייכת לו.

עוד ידוע, שבפרשת האזינו כלולים כל המצוות וכל עניני העולם. וכל אחד מישראל נרמז בה. ובספר יסוד יוסף (פכ"ב) מביא המעשה המפורסמת מאבנר תלמיד הרמב"ן שפקר כי לא האמין את זה עד שהראהו הרמב"ן איפה נרמז ובאיזה פסוק אחוז.

ומעשה זאת עולה בקנה אחד עם מה שכתב הרמב"ן בסוף שירת האזינו וזה לשונו: וכך הזכירו בספרי, גדולה שירה זו שיש בה עכשו ויש בה לשעבר ויש בה לעתיד לבוא. ויש בה בעוה"ז ויש בה בעוה"ב. ולזה רמז הכתוב שאמר ויבוא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם. הזכיר כל, להגיד שהיא כוללת כל העתידות למו, ואם היא קטנה בדיבור, כי ביאר להם עניניה הרבים. עכ"ל.

ובזה מצאנו טוב טעם למה קוראים פרשה זאת בשבת תשובה. כי שבת כולל כל השבוע כי היא בחינת המלכות כידוע. ושבעת הימים שבין ר"ה ויוה"כ כוללים כל השנה כל אחד את יומו, כדאיתא בשם האריו"ל, מוכאים דכריו כמשנה ברורה סי' תרי"ג. ושבת תשובה שכוללת כל שבתות השנה, ממילא כוללת כל ימי השנה. ובכל שבת קוראים פרשה אחת בתורה שכלולה מאותיות של יהודים ששייכים דוקא לשבוע זו. נמצא, ששירת האזינו שכוללת כל האותיות של התורה, וכוללת כל הנשמות כולן, כי היא "קטנה בדיבור" אבל היא גדולה באיכות והיא מועט המחזיק את המרוכה, ופרשה זו הכוללת הכל שייכת לשבת הכולל הכל.

ובזה מוכנים דברי הרמב"ם בה' ס"ת (פ"ח). וז"ל: כל מצוה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו שנא' ועתה כתבו לכם את השירה. כלומר כתבו לכם ספר תורה שיש בה שירה זו, לפי שאין כותבין את התורה פרשיות פרשיות. עכ"ל. וצריך ביאור, מה תלתה תורה מצות כתיבת ס"ת דוקא בפרשת האזינו? ולפי האמור נחא, שהרי האזינו כוללת את כל ספר התורה כולה, והיא מועט המחזיק את המרוכה ואידך פירושא. ולכן בודאי צריך לכתוב האזינו, וממילא על ידה כותבין כל התורה שהיא האזינו גופא בהתרחכות ובהתפשטות, מפני שאין כותבין מגילה מגילה. ובאמת כל התורה היא ביאור על האזינו, ואין אנו מבינים את האזינו בלי יתר התורה.

ואגב אכאר בעוה"י את המעשה של אבנר שעבר על כל עכירות שכתורה עד שהראהו הרמב"ן שהוא מרומז באות שלישית של התיבות אפ"הם אשכ"תה מאנוש זכרם. וכן עשה והפליג לים בלי מנהיג הספינה והושבת זכרו ל"ע. וצריך להבין למה הי' נרמז שמו באות שלישית, הלא אנו רגילים לרמז בראשי תיבות או בסופי תיבות אבל לא באות שלישית?

והנראה בזה, כי אי אפשר לנפש מישראל להדחות לגמרי כי לא ידח ממנו נדח. כי כל איש

אמונת

האזינו

וכ
ונ
כ
ל
1
מישראל מושרש באבות הקדושים ומראש צורים
אראנו. ולכל איש מישראל יש אחרית טוב, וסוף כל
סוף אחר כמה עונשים וגלגולים יבוא לתיקונו. ולכן
אם הי' גזירת ההשבתה של אבנר מרומז בראשי
תיבות, הי' משמעותו, שהוא מושבת בראשיתו
ובשורשו, ונכרת משורשו באבות הקדושים, וזה אי
אפשר. ומהאי טעמא אי אפשר להכחידו באחריתו כי
יש לו אחרית, ולכן אי אפשר להשבתה להיות מרומז
בסופי תיבות, אבל עכשו לפי שעה שייכת השבתה
עד ששוב יבוא לתיקונו ונרמז באות שלישית שהוא
האמצעי, כמבואר בהרבה מקומות **בספרי מהר"ל**
שהשלישי הוא האמצע. ולכן זהו נחמתו כי רק
באמצע מרומז אשביתה מאנוש זכרם, אבל הוא עדיין
קשור בראשית, ממילא יש לו אחרית.

3rd
letter
means
middle

ובשבת זו שהוא שבת הכולל והוא מועט המחזיק
את המרובה, קוראים האזינו שהיא ג"כ כנ"ל
ושעה אחת בשבת זו, כוללת כמה וכמה ימים וכמה
שבתות של כל השנה ויכולים לתקן הרבה במיעוט
פעולה. והקב"ה החפץ בהצדקנו נתן לנו שבת זה
ופרשה זאת בזמן השנה המכוון כנגד הר הקודש שגם
שם עומדים צפופים ומשתחיים רווחים, ומקום הארון
אינה מן המדה, כי שם מקום שהמועט מחזיק את
המרובה, היא בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו.

וְאֵלֶּיךָ בָּנוּ אֵלֶּיךָ וְלֹא הוֹצֵיל כָּלֹּם, גַּם עַל
וְהוֹכִיחוּ בְּפָנָיו וְלֹא הוֹצֵיל כָּלֹּם, גַּם עַל
זֶה יִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ בְּרוּךְ הוּא, וְאוּלַי
יִמָּצָא עֵת רְצוֹן.

מספר
הפרק

וְכִמּוֹ שֶׁמִּצִּינוּ בְּרִמְב"ן (הוּבָא בְּעַמֻּק הַמֶּלֶךְ שֶׁעַד
א, פֶּרֶק ד) שֶׁהָיָה לוֹ תַלְמִיד אֶחָד
וְשֵׁמוֹ רַבִּי אֲבִנָּר. וּפְתָאוֹם נִכְנַס בְּעוֹנֵינוּ
הַרְבֵּים רוּחַ בִּישָׁא בְּלִבּוֹ, וְנַעֲשֶׂה צְדוּקָי,
וּמַעֲשֶׂה טְמֵאָתוֹ וְרִשְׁעָתוֹ גְּדֹלָה וְגַבְרָה
וְנַעֲשֶׂה נְגִיד וְאֶדוֹן גְּדוֹל. וַיְהִי בְיוֹם צוֹם
כְּפוּר שָׁלַח לְהִרְמְב"ן שְׂיָבֵא מִיַּד אֱלֹהֵי,
וּבָא לְפָנָיו וְלָקַח לְפָנָיו חֲזִיר אֶחָד
וַיִּנְתְּתֵהוּ, וַיִּבְשְׁלֵהוּ, וַיֹּאכְלֵהוּ. וְאַחַר כֵּךְ
שָׁאַל לְהִרְמְב"ן עַל כִּפָּה כְּרִיתוֹת עֶבֶר,
וַהֲשִׁיב לוֹ: עַל אַרְבַּע. וְהוּא אָמַר לוֹ: עַל
חֲמִשָּׁה, וְהָיָה רוּצָה לְחַלֵּק עִם רֵבּוֹ. וְנָתַן
הִרְמְב"ן עֵינָיו בּוֹ וְנִפְּלָ עָלָיו פַּחַד בְּעֶזְרַת
הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁנִּכְנַע וְלֹא
חָלַק עִמוֹ. וְשָׁאַל לוֹ הִרְמְב"ן: הַגִּד נָא לִי
מִי הֵבִיֵּאָה אֶל הַמֶּרֶת הַדָּת הַקְּדוֹשׁ שֶׁלָּנוּ.
וַהֲשִׁיב לוֹ, כִּי פַעַם אַחַת שָׁמַע שְׂדֵרֶשׁ
הִרְמְב"ן שֶׁבְּפִרְשֵׁת הָאֲזִינוּ כָּלֹלִים כָּל

המצות וכל עניני העולם השייכים לתורה
 וליראה, רק שצריקה לזה סיעתא דשמיא
 למי שיזכה להבין כל הענינים וסודות
 אשר שם, ובעיניו היה זה נמנע, עד
 שבשביל זה קבע בלבבו הטמא, שאין
 האמת חס ושלום כמו שכתב הרמב"ן.
 ותכף החמיץ ללבו ונהפך לאיש אחר.
 ויצא הרמב"ן, עדין אני אומר שפדברי כן
 הוא, שהכל נרמו ומבאר שם. והנה שאל
 מה שתראה ואגיד לך. ויתמה האיש מאד
 ויאמר לו: אם כן הוא, הראני אם תמצא
 שמי "אבנר" כתוב שם. ויאמר הרמב"ן:
 כן דברת, מידי תבקשנו, ותכף הלה לו
 בקרוז וזית והתפלל לאבינו שבשמים
 השומע ועונה לקוראיו בכל לבם ובכל
 נפשם, ויבוא בפיו הפסוק: "אמרתי
 אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם"
 (דברים לב, כו), כי אות שלישי שבכל תבה
 יש שם האיש הנזכר (ר"י אבנר). וכשמע
 האיש הדבר הזה נפל על פניו ושאל
 לרבו אם יש תרופה למכתו. אמר לו:
 הלא שמעת דברי הפסוק (פרוש, שמרמו
 בו שאין תרופה למכתו). ותכף לקח אותו
 האיש ספינה בלי מלח ומשוט ויכנס בה
 וילך באשר הוליכו הרוח ולא נודע ממנו
 מאומה. ועל כל פנים הועיל בתפלתו
 שמיתתו קצת כפרה לו, ושוב לא מרד
 נגד שמו יתברך.

הרי כי הכל תלוי בתפלה ותחנונים
 לפניו יתברך ברוך הוא. ובפרט
 בבית הכנסת מקום המיוחד לתפלה.
 ומסגל מקום הבית הכנסת (ה) לטהר
 (לטרד) מחשבות לבב האדם, וכמו שכתב:
 "כנחלים נטיו" וגו' (במדבר כד, ח). למה
 נמשלו בתי כנסיות לנחלים, כשם שהנחל
 מביא את האדם מידי טמאה לטהרה, כך
 בתי כנסיות מביאים אותו מטמאה
 לטהרה. - והיינו על ידי שיתבודד האדם
 בבית הכנסת ושם מכוון בתפלתו ומדבר
 כל לבו לפני יודע מחשבות ברוך הוא
 יתברך, וזולג עיניו דמעות ומתאנח
 בשברון לב בזכרו על חטאיו חטאת
 נעורים, אשר לב האדם יודע מרת נפשו
 מה שחטא וקלקל בימי נעוריו, והכל
 רשום וחקוק על משמרת. ואם שב
 בתשובה שלמה ימחה פשעו, ומתטהרים
 ומתלבנים הכתמים והפגמים, ובמקום
 הדין והעניש שם תעמיד לו ישועה והצלה,
 כאשר עין בעין יראה בבא לפני פסא
 כבודו יתברך לדין וחשבון, בעת
 שיקראהו למשפט אשר יגזר עליו השם
 יתברך ברוך הוא פתאום בלתי להתיעץ
 בו תחלה, כי יום הזה שט ובא פתאום
 כנפשו. והשם ברב רחמיו וברב חסדיו
 יקבל נשמתנו לפניו יתברך בעת כי יפקד
 אליה, ובא משלום אל שלום אמן ואמן.

ופרנסה. וכל מי שצריך להתפלל להקדוש-ברוך-הוא — אזי התפלה בא לידו, הן שמתפללים על דבר קטן והן על דבר גדול, ואחר-כך הוא מכניס את התפלה לפני ולפנים לפני מלך-מלכי-המלכים הקדוש-ברוך-הוא, שהוא שומע תפלת ישראל ברחמים וכו'. ברוך הוא וברוך שמו. פי הכל תלוי ברוצונו, ולא צרכי הגוף בלבד, אלא אפילו צרכי הנשמה, כגון מי שיודע בעצמו שיש בו איזה מדה רעה, שהוא רע לב או שאר מדה מגנה שהוא רגיל בה, ובמסתרים תבכה נפשו על זה בפני הקדוש-ברוך-הוא, אשר בידו להטות לבבו ליראתו — אז הקדוש-ברוך-הוא מזכה אותו למי שיתפלל אליו שאר מדות הרעות. ולא עוד אלא שהקדוש-ברוך-הוא שאר בני-אדם, ומכל-שפן קרוביו או בלב שלם, שהוא מזכה את אחרים (י), אם רואה שאר בני-אדם, ומכל-שפן קרוביו או בניו, שהולכים בדרך לא תמים — שצריך להתפלל עליו תחלה, שיתמו חטאים ויחזרו בתשובה (י), ואחר-כך אם, חס ושלום, יראה שלא הועיל תפלתו — יראה להוכיחם (י), אולי ימצא עת רצון שהקדוש-ברוך-הוא יתן בלב האנשים המורדים בו שיחזרו בתשובה, ויהיה גם-כן לו (י) נחת רוח, שהקדוש-ברוך-הוא שמע תפלתו להשיב לב הרשע לעשות תשובה.

בדמצינו מעשה ברמב"ן ו"ל (עמק המלך, שער א פ"ד, דף טז), שהיה לו תלמיד אחד שיצא לתרבות רעה (י), ושמו רבי אבנר, ונעשה כותי, ומחמת רב חכמתו בטמאתו, נעשה שר גדול בכותים. ויהי היום שהיה יום-כפור, שלח (י) להרב הרמב"ן שיבוא אליו. בא לפניו, ולקח בפני הרב הרמב"ן ו"ל חזיר אחד, ונחרו ובשלו ואכלו (כ). ואחר-כך שאל הרמב"ן: רבי, על כמה פרייתות עברתי היום? והשיב לו: על ארבע פרייתות עברת היום. ואמר לו התלמיד הנזכר לעיל: הלא על חמש לאוין עברתי! והתחיל לפלפל עמו (ג), עד שהרמב"ן הודה שעבר על חמשה לאוין של פרייתות. ושאל הרמב"ן אותו: הגד נא לי, מי הביאך אל מדה זו שפפרת בתורת משה? והשיב לו, כי פעם אחת שמעתי שדרשת, שבפרשת האזינו כלולים כל המצוות וכלולים כל עניני העולם, וכלן נרמזים

מאורי האש

(ד) שהוא מזכה את אחרים בתפלתו עליהם שיחזרו בתשובה, דהיינו אם רואה... (ביאור אשכנז)
 (ה) שצריך להתפלל עליו תחלה שיתמו חטאים ויחזרו בתשובה, כמבואר לעיל בפרק ה' (ד"ה והנה באשר).

קב נקי

תורה או יראה או חכמה או פרנסה למי יפנה ולמי יתפלל כי אם לאבינו שבשמים. (יד) הן שמתפללים על דבר קטן. ביסורי: וכן מנהג היראים והחרידים לרבו ה' על כל אשר נצטרכו דבר קטן או גדול לוקחים לעצמן פנאי לקבוע העת להתפלל עליו להשיי ב"ה, ואל יאמר האדם כי זהו דבר קטן שאי-צ' להתפלל עליו ואוכל להמציא אותו בדמים או בחכמתי ופועל ידי, אלא טוב ומשובח האדם כשמרצה כל עניני מבוקשיו לפני שומע תפלות. (טז) שהוא שומע תפלת ישראל ברחמים. כ"ה בד"ר. (טז) אפילו. כ"ה בד"ר. וכד"א נמחק. וביסורי: בפרט. (יז) שלא הועיל תפלתו יראה להוכיחם... ביסורי (כתב להיסר): והוכיחו כפניו ולא הועיל כלום גם ע"ז יתפלל, ואולי ימצא עז רצון, וכמו שמצינו ברמב"ן. (יח) לו נחת רוח שהקב"ה שמע תפלתו. כ"ה בד"ר. וכד"א: לנחת רוח שהקב"ה שומע תפלתו. (יט) שיצא לתרבות רעה... כ"ה בד"ר וכד"א. וכד"א משובש. וביסורי: ושמו אבנר ופתאום נכנס כעו"ה רוח כישא כלבו ונעשה צדוקי ומעשה טומאתו ורשעתו גדלה וגברה, ונעשה נגיד וארון גדול. ובסדר הדורות (ו"א תחגי'ד): ומולו גרם שעלה כמעלה ויהי נורא בכל הארץ. (כ) שלד להרב הרמב"ן. כ"ה בד"ר וביסורי ובסה"ד. וכד"א: שלח ליה הרמב"ן. (כא) חזיר אחד... ואכלו. כ"ה בד"ר וביסורי ובסה"ד. וכד"א נמחק חיבת ואכלו. וכד"א: אתבת א' ונחרה ובשלה ואכלה. (כב) והתחיל לסלפל עמו. כ"ה בד"ר. וביסורי: והיה רוצה לחלוק עם רבו

בפֿרשֿת האָזיננו, רק שְׁצַרְיָךְ סִיעֵתָא דְשִׁמְיָא לְמִי שְׂיִזְכָּה וְכוּ' לְהִבִּין כָּל הָעֲנֻנִים וְהַסּוּדוֹת אֲשֶׁר שָׁם, וּבְעֵינֵי הָיָה זֶה מִן הַנִּמְנָע, עַד שְׁבִשְׁבִיל כִּן קִבַּע בְּלִכְבוֹ הַחֲטָא וְכוּ' שְׂאִין הָאֲמַת כִּן כְּמוֹ שְׂאֵמֵר הָרַב הַרְמַב"ן, וְיֵצֵא וּפְקָר וְנִהְפֵךְ לְאִישׁ אַחֵר. וַיַּעַן הַרְמַב"ן: עֲדִין אֲנִי אוֹמֵר כִּן שְׁפָדְכָרִי כִן הוּא, שֶׁהִכֵּל נִרְמָז וּמְבָאָר בְּפֿרשֿת האָזיננו, וְאִם לֹא תֵאֱמָרִין — שְׂאֵל, וְאֵגִיד לָךְ! וַיִּתְמָה הַתְּלָמִיד הַכּוֹפֵר הַהוּא וְאָמַר: אִם־כֵּן פְּדָכְרִיךְ — תֵּרְאֵנִי אִם תִּמְצָא שְׁמִי שֶׁהוּא אֲבָנָר בְּפֿרשֿת האָזיננו. וַיִּתְפַּלֵּל הַרְמַב"ן אֶל ה' בְּכָל לִבְכוֹ וְנִפְשׁוֹ — וּבָא פְסוּק בְּפִיו (דְנַרְס לֵב טו): "אֲמַרְתִּי אֶפְאִיָּהֶם, אֲשַׁבִּיתָהּ מֵאֲנוּשׁ זְכָרִים", וְאוֹתִיּוֹת שְׁלִישִׁיּוֹת מִן פְּסוּק זֶה הֵן וְכוּ' רַאשֵׁי־תִבּוֹת: ר' אֲבָנָר. וְכִשְׁמַע הַתְּלָמִיד אֶת הַדְּבָר — חָרַד מְאֹד, וַיִּפֹּל עַל פְּנָיו, וְשָׂאֵל לְרַבּוֹ הַרְמַב"ן, אִם יִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה, יִהְיֶה לוֹ תִקּוּן וְתִרּוּפָה. וְהַשִּׁיב לוֹ רַמְב"ן: וְהֵלֵא שְׁמַעְתָּ לְהַפְּסוּק וְכוּ', שְׁיִשְׁבִּיתָ מֵאֲנוּשׁ זְכָרוֹ, וְלֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם תִּרּוּפָה! וְחִכְךָ הִלֵּךְ אוֹתוֹ תְּלָמִיד וְלָקַח סְפִינָה בְּלֹא סֶפֶן (ו) וְחָבַל וּמִלַּח, וְהִלֵּךְ עִם הַסְּפִינָה בְּאֲשֶׁר הוֹלִיכוֹ, וְצַעַק בְּמַר נֶפֶשׁ — וְעֲדִין לֹא נוֹדַע מִמֶּנּוּ מְאוּמָה. וְאַחֲרֵי־כֵן (ט) הִרְבֵּה הַרְמַב"ן בְּתַפְלָה, שְׂיִהְיֶה לוֹ מְקַצַּת כְּפָרָה. וְאַחֵר זָמַן רַב בָּא לְהִרְבֵּ בְּחִלוּם, וְהִחְזִיק לוֹ טוֹבָה שְׁגֵרְמָה תְּפִלָּתוֹ לְהוֹלִיכוֹ לְהַתְּלָמִיד לְגִיּהֶנָּם, וְהָיוּ דְנִין אוֹתוֹ דִּינִין הִרְבֵּה בְּגִיּהֶנָּם, וְאַחֵר שְׁנַיִם־עָשָׂר חֲדָשׁ יִהְיֶה (י) לוֹ מְזוֹר וְתִרּוּפָה: לֹא לְהוֹלִיכוֹ לְגַן־עֵדֶן וְלֹא לְדוֹן אוֹתוֹ בְּגִיּהֶנָּם, כִּי עַד אוֹתוֹ הַפַּעַם הָיָה הַתְּלָמִיד בְּכַף הַקְּלַע.

הַרְי רָאָה, שֶׁהִכֵּל הוּא תְּלוּי בְּתַפְלָה שְׂיִהְיֶה (י) לוֹ קַצַּת כְּפָרָה, וּבְכַפְרֵט בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁהוּא מְקוּם מֵיחָד לְתַפְלָה. וּמִסְגָּל הַבֵּית־הַכְּנֶסֶת לְטַהַר מַחְשָׁבוֹת לֵב הָאָדָם, וּכְמוֹ שְׂאֵמֵר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה (יִלְקוּט נֶלֶק, חֲשַׁעַל. מֵאָל דְנִי אֵלִיּוֹ רַנָּא, כֵּל): "כְּנַחֲלִים נְטִיף וְגו'" (נַמְדַנְר מ, ו). לְמָה נִמְשְׁלוּ בְּתִי־כְנֶסִיּוֹת (י) לְנַחֲלִים? לֹמֵר לָךְ: מָה נַחַל זֶה מְבִיא אֶת הָאָדָם מִטְּמֵאָה לְטַהֲרָה — אִף בְּתִי־כְנֶסִיּוֹת מְטַהְרִין וְכוּ'. עַל־כֵּן (ו) צְרִיךְ הָאָדָם לְהִתְבּוֹדֵד בְּהִתְבּוֹדְדוֹת בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וַיְדַבֵּר בְּכָל לְבוֹ לְפָנָי יוֹדַע מַחְשָׁבוֹת כְּרוּף הוּא, וַיְדַבֵּר (ט) בְּדַמְעוֹת, וַיִּתְאַנַּח

מאורי האש

(ו) סֶפֶן, מְנַהֵג הַסְּפִינָה, וְחָבַל, שָׁבוּ מִנְהִיגִים אֶת הַסְּפִינָה, וּמִלַּח — חֲכָמֵי הַסְּפִינִים נִקְרָאִים "מִלְחִים", עַל שֵׁם שֶׁהֵם יוֹדְעִים אֶת טַעַם הַיָּם כִּאִילוֹ הֵם מְרַגִּישִׁים בְּמִלְחִחוֹתוֹ וּבְמַתִּיקוֹתוֹ, דֵּהִינּוּ שִׂיּוּדְעִים מִתִּי הַיָּם מִתּוֹק וְנוּחַ לְעוֹבְרֵי

הַיָּם וּמְתִי הוּא סוֹעֵר וּמֵר לְהַסֵּם. (לְפִי רַמְב"ן שְׁמוֹת ז, טו)
 (ז) נִמְשְׁלוּ בְּתִי כְנֶסִיּוֹת לְנַחֲלִים, דְּסַמְךְ בְּקִרָא "כְּנַחֲלִים נְטִיף" אֲצֵל: "מָה טוֹכוֹ אֵהְלִיךְ יַעֲקֹב" שְׁקָאֵי עַל בְּתִי כְנֶסִיּוֹת. (לְפִי תַנְדִּיא וְתוֹס' בְּרַכּוֹת טז.)

קב נקי

וְנָחַן הַרְמַב"ן עֵינָיו בּוֹ וְנִפֵּל עָלָיו פַּחַד בְּעוֹרֹת הַשֵּׁי כִּיָּה עַד שְׁכַנּוּעַ וְלֹא חִלַּק עִמּוֹ. וְכִיָּה כְּסֵה־ד. [כג] לְמִי שִׂיזְכָּה לְהִבִּין. כִּיָּה כְּדִין וּבִיּוֹסִי. וּבְעַמֵּק הַמֶּלֶךְ כּוֹתֵב: וְאִין לָךְ אִדָּם מִיִּשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁמוֹ אֵינּוּ יוֹצֵא מִתּוֹרַתְנוּ הַק' הֵן בְּפִירוּשׁ אֵר עִד גִּימְטְרִיא אוֹ עִי חִילוּף וְתַמּוּרָה וְאִפִּי הַרְשָׁעִים מוֹזְכָרִים כְּתוּרָה לְפִי מַעֲשֵׂיהֶם וְאִרוּל הַמֶּן מִן הַתּוֹרָה מִנִּין וְכוּ' וְאִמֵּר מִיִּזְ הַאֲרִיז'ל כְּשִׁמְלִים כָּל תִּינוּק מִיִּשְׂרָאֵל קוֹרֵאִין לוֹ שֵׁן וְלֹא בִּאֲקִרָאֵי בְּעֵלְמָא הוּא אֵלֵא הַקְּבִיָּה יוֹמִינוּ בְּפִי אֲבִיו וְכִן נִרְשַׁם חִיכְךָ בְּכִסָּא הַכְּבוֹד אִם יִהְיֶה צְדִיק. [כד] הַחֲטָא. כִּיּוֹסִי: הַטְּמָא. [כה] ה' רִ"ת ר' אֲבָנָר. כִּיָּה כְּדִין וּבִיּוֹסִי, וְכִיָּה כְּעַמֵּק הַמֶּלֶךְ וּבְסוּדֵר הַדּוֹרוֹת וְכוּ' זְכוּרָה (ע' תַּפְלָה). [כו] לְהַפְּסוּק שִׁישְׁבִּיתָ. כִּיָּה כְּדִין. וְכְדִין שִׁאֲפָפִיו אֲשִׁבִיתָ. (וע' בְּמַפְרְשֵׁי הַתּוֹרָה עַל חִיבַת "אֶפְאִיָּהֶם", וְצ"ב לְפִיזו). [כז] וְאַחֵר כִּךְ... כִּיּוֹסִי לִיחָא כָּל זֶה, אֵלֵא: וְלֹא נוֹדַע מִמֶּנּוּ מְאוּמָה, וְעַכְפִּי הוֹעִיל בְּתַפְלָתוֹ שְׁמִיתָתוֹ קַצַּת כְּפָרָה לוֹ וְשׁוּב לֹא מֵרַד נִגְדַּ שְׁמוֹ יִתְבּוֹךְ הָרִי כִי הִכֵּל תְּלוּי... [כח] יִהְיֶה. כִּיָּה כְּדִין. וְכְדִין יִהְיֶה. וְעִי זֶה רִיז ע"ב. [כט] הָרִי רָאָה... שִׁיְהִיָּה לוֹ קַצַּת כְּפָרָה. כִּיָּה כְּדִין וּלְפִי יוֹסִי. וְכְדִין: הִנֵּה רָאָה... שִׁיְהִיָּה לוֹ קַצַּת כְּפָרָה (וְקָאֵי עַל הַתְּלָמִיד הַנִּיל). וְכִיָּה כְּבִאשִׁיכ. [ל] עַל כֵּן... כִּיּוֹסִי: וְהִינּוּ עִי שִׁיתְבּוֹדֵד הָאָדָם כְּבַהֲכִינ. וּבִילְקוּט שָׁם: כִּךְ בְּתִי כְנֶסִיּוֹת בְּנִי כְנַסִּין לְתוֹכֵן כְּשֶׁהֵן מְלֵאִים עוֹנוֹת וְיוֹצֵאִין מְלֵאִים מְצוּת. וע' בְּרַכּוֹת טז. [לא] וַיְדַבֵּר בְּדַמְעוֹת. כִּן הוּא בְּדַפּוּס רֵאשׁוֹן וּלְפִי יוֹסִי. וְכְדִין